

TRI SLOBODE POD LUPOM

Prikaz slučajeva kršenja osnovnih ljudskih prava u Srbiji 2 - 18. septembar 2022. godine

Sloboda izražavanja – Poslanik vladajuće stranke targetira kritičke medije

Poslanik vladajuće Srpske napredne stranke **Nebojša Bakarec**, targetirao je medije N1 i Novu S, putem objave na društvenim mrežama. Bakarec, koji je izabran i za zamenika predsednika skupštinskog Odbora za kulturu i informisanje, optužio je televiziju N1 da vodi “kampanju mržnje” protiv predsednika Republike, navodeći dodatno da ovi mediji vode “specijalan rat” i da su oni “umesto snajpera za Vučića, odlučili da pucaju sačmarom”. Iz Nezavisnog udruženja novinara Srbije, koje se ovim povodom oglasilo, navedeno je da ovaj slučaj vide kao nastavak označavanja nezavisnih medija kao državnih neprijatelja, kao i da “Bakarec ima problem sa shvatanjem demokratije i slobode mišljenja”.

Privatno obezbeđenje ograničilo kretanje aktivistima u Nacionalnom parku

Društvo “Koraci” saopštilo je 31. avgusta 2022. godine, da su aktivisti **Marko Oljača i Petar Holik** zaustavljeni od strane privatnog obezbeđenja kompanije Galens dok su se kretali Nacionalnim parkom Fruška Gora.

Kako je navedeno u saopštenju, aktivisti su prvo zaustavljeni od strane pripadnika obezbeđenja, sa kojima su zatim imali raspravu, a nešto kasnije ih je sačekala i policija, koja ih je legitimisala i upozorila da ne smeju slikati privatni posed. Aktivisti navode da su šetali javnim putem i planinarskom stazom u okviru Nacionalnog parka, u blizini izvora “Neven” i brda Kesten, koji su već poznati zbog nezakonitog ograđivanja javnog puta od strane kompanije Galens, koja na kraju šumske staze gradi veliki turistički kompleks. Za kraj, iz ovog društva su podsetili da je ograđivanje nacionalnog parka nezakonito, a u slučaju privatnog poseda se mora obezbediti prohodnost ljudi i životinja.

Vozači beogradskog javnog prevoza dobili otkaze nakon govora na protestu

Vozač autobusa u Gradskom saobraćajnom preduzeću Beograd Sima Šarik, naveo je za N1 9. septembra 2022. godine, da je dobio otkaz nakon što je govorio na jednom protestu ispred Predsedništva u centru Beograda, na kojem se ukazivalo na uslove rada u ovom preduzeću. On je u izjavi za medije naveo da su otkaze zbog održanih govora na protestu dobilo i dvoje njegovih kolega. Navodi da mu je otkaz dat zbog navodnog prekoračenja brzine, neprijavlivanja dolazaka na posao i odlazaka s posla, ali i to što je govorio na pomenutom protestu.

Deca ostala bez mesta u vrtiću zbog intervencije poverenika vladajuće stranke

Pojedina deca koja borave u vrtiću u Pećincima ostala su bez mesta u ovoj predškolskoj ustanovi, zbog, kako roditelji ove dece tvrde, intervencije lokalnog poverenika vladajuće Srpske napredne stranke. Roditelji tvrde da su na ovaj način kažnjeni jer su članovi opozicione Demokratske stranke i zbog toga što su učestvovali na nedavnim protestima poljoprivrednika. Jedna od majki deteta koje je stavljeno na listu čekanja Dragana Adamić, za medije je izjavila da ni ove godine nije mogla da upiše dete u vrtić jer je bila uslovljena da glasa za vladajuću Srpsku naprednu stranku na izborima, što je odbila da uradi. Roditelji su održali i protest povodom ovog slučaja, a pokušali su i da se obrate javnosti na konferenciji za štampu Demokratske stranke u holu Narodne skupštine Republike Srbije 6. septembra 2022. godine, ali je prema saopštenju ove stranke, njihov boravak u Skupštini ograničen odlukom Predsednika Narodne skupštine Vladimira Orlića.

Sloboda okupljanja - Ponovo napadnuti aktivisti na planini Starici

Ekološki aktivisti, koji borave na planini Starici pokušavajući da spreče dalje rudarenje od strane kompanije Zidin, ponovo su napadnuti 9. septembra 2022. godine. Kako je za N1 objasnio jedan od napadnutih aktivista Nenad Miladinović, radnici poreklom iz Kine naneli su mu nekoliko udaraca, a nakon što se aktivista udaljio, navodno je jedan od menadžera ove kompanije počeo da mu se unosi u lice. Ubrzo je opkoljen od strane nekoliko osoba, koji su nastavili da ga udaraju. Pripadnici lokalne policije naveli su da im niko nije saopštio da je bilo fizičkog sukoba, a kompanija Zidin je ponašanje aktivista okarakterisala kao "konstantno ometanje zaposlenih", navodeći da su incident "isprovocirali agresivni NVO aktivisti". Nekoliko dana kasnije, pojavi se video snimak na kome se ponovo vidi privatno obezbeđenje na ovoj lokaciji, a koje je tvrdilo da su angažovani od strane Ministarstva rudarstva i energetike. Ministarstvo je kasnije negiralo ove navode.

Zabranjena EuroPride šetnja

Ministarstvo unutrašnjih poslova saopštilo je 13. septembra 2022. godine da je doneta odluka o zabrani EuroPride šetnje. Ova odluka bila je bazirana na proceni da može doći do ugrožavanja bezbednosti ljudi i imovine i opasnosti od nasilja. Pored same EuroPride šetnje, zabranjen je i najavljen kontraskup, koji su najavili ekstremni desničari. Na zabranu su reagovali brojni međunarodni i domaći akteri. Platforma "Tri slobode" je ovu odluku Policijske stanice Stari grad nazvala sramotnom i neodgovornom, uz poziv Ministarstvu unutrašnjih poslova da poništi zabranu nakon što organizatori podnesu žalbu na odluku. U saopštenju je navedeno da pomenuti bezbednosni rizici, koji isključivo dolaze od organizatora kontraskupa, ne mogu biti opravdanje za zabranu jednog mirnog skupa kakav je EuroPride. Beogradski centar za ljudska prava je podsetio da je zabrinjavajuće što se Ministarstvo unutrašnjih poslova, kao organ koji treba da odluči po žalbi, već oglasilo saopštenjem zauzimajući definitivni stav o zabrani i pre nego što su organizatori podneli žalbu. Saopštenjem se oglasio i glavni portparol za spoljne poslove i bezbednosnu politiku EU Peter Stano, koji je naveo da je EU razočarana zabranom koju je donelo Ministarstvo unutrašnjih poslova. Žalba koju su organizatori podneli odbijena je od strane Ministarstva, 14. septembra 2022. godine, a Goran Miletić iz EuroPride je najavio žalbu Upravnom sudu. Uprkos najavljenoj zabrani, organizatori EuroPride 2022 najavili su da će se šetnja održati, sa izmenjenom rutom koja će biti drastično kraća.

Sloboda udruživanja - Napad na prostorije stranke Zajedno

Nepoznat muškarac pokušao je nasilno da upadne u prostorije stranke Zajedno u Novom Sadu, 4. septembra 2022. godine. Kako je saopšteno iz ove stranke za N1, a potvrđeno snimcima sa video nadzora, nepoznata osoba demolirala je ulaz u prostorije ove stranke upotrebom sekire. Navedeno je da nije bilo prisutnih u kancelariji prilikom napada. N1 je nakon incidenta nezvanično potvrdio da je osumnjičeni za napad priveden od strane policije, gde je ispitan o slučaju.

EUROPRIDE 2022

Pregled dešavanja tokom EuroPride 2022, 17. septembra 2022. godine

Napadi na novinare i novinarku

Neposredno pre i tokom održavanja "EuroPride 2022", novinari i novinarku bili su izloženi zastrašivanju i napadima od strane nasilnih učesnika kontra skupova, uključujući i jedan slučaj maltretiranja novinara od strane službenika policije. Novinaru N1 Petru Gajiću prišao je nepoznat muškarac, učesnik kontra skupa kod Hrama Svetog Save na Vračaru, "upozoravajući" ga da se udalji, pod pretnjom da će mu "biti objašnjene neke stvari". Gajiću je oduzet telefon, koji mu je ubrzo vraćen. Napadač se udaljio nakon što je jedna novinarka stala između njega i Gajića. Na istoj lokaciji je zastrašivan i vređan novinar agencije FoNet. Drugi novinar agencije FoNet Davor Lukač, zastrašivan je od strane policije u blizini zgrade Predsedništva. Uprkos isticanju novinarske legitimacije, dva pripadnika policije su novinara pretresala. Kao odgovor na zahtev Lukača da se pripadnici policije predstave u skladu sa zakonom, oni su to odbili navodeći da ih zakon ne zanima. Snimatelj N1 pogođen je flašom od strane bivšeg monaha Antonija, poznatog po učešću na sličnim skupovima u prošlosti, a koji je nakon incidenta priveden od strane pripadnika policije.

Napadi na učesnike i učesnice EuroPride-a

Više učesnika i učesnica fizički je napadnuto u subotu pre i nakon EuroPride-a. Dve žene fizički su napadnute u blizi zgrade Radio Televizije Srbije, prilikom pokušaja da fotografišu učesnike kontra skupa, koji su se skupljali na ovoj lokaciji. Aktivisti poreklom iz Albanije i Nemačke napadnuti su tokom povratka sa koncerata koji su održani u sklopu programa EuroPride-a. Prema svedočenju aktivista, pripadnici policije su propustili da adekvatno reaguju iako su bili na udaljenosti sa koje je bilo moguće videti i čuti dešavanja. Dvoje aktivista je odvedeno u Urgentni centar na pregled usled pretrpljenih udaraca. EuroPride organizatori su potvrdili da je više od 5 osoba napadnuto tokom povratka u hotel u kojem su odseli.

Nasilni sukobi huligana i pripadnika policije

Pripadnici huliganskih grupa sukobili su se sa pripadnicima policije na više lokacija u gradu tokom održavanja EuroPride-a. Najveći sukobi dogodili su se u blizini Hrama Svetog Save, kada su huligani koristili pirotehnička i druga zapaljiva sredstva protiv pripadnika policije. Kao rezultat ovoga, povređeno je 13 policajaca, prema izjavi ministra unutrašnjih poslova Aleksandra Vulina.

Neizvesnost u pogledu zabrane EuroPride-a - dalje obeshrabrivanje od učešća na skupu

Na sam dan održavanja EuroPride 2022, postojala je neizvesnost u pogledu toga da li će ovaj događaj i u kom formatu biti održan. U jutarnjim časovima 17. septembra, Upravni sud je saopštio da je odbio tužbu EuroPride organizatora, koju su podneli protiv rešenja o zabrani šetnje u okviru ovog okupljanja. Ministarstvo unutrašnjih poslova je kasnije saopštilo da neće biti održana nijedna šetnja koja je prethodno zabranjena. Međutim, organizator ovog događaja Goran Miletić je kasnije saopštio da je policija dozvolila novu rutu šetnje, koja je drastično skraćena. Ministar unutrašnjih poslova Aleksandar Vulin je ovu novu rutu nazvao "sprovođenjem učesnika" do stadiona na Tašmajdanu, na kojem su planirani koncerti u okviru EuroPride programa. **Neizvestost izazvana administrativne postupcima i izjavama zvaničnika u vezi sa održavanjem ovog događaja, zajedno sa izjavama koje su prethodno predložene javnosti od strane najviših državnih zvaničnika, predsednika Republike i mandatarke za sastav nove Vlade, dodatno su obeshrabrili građane i građanke u uživanju osnovne slobode učešća u mirnom okupljanju.**